

Tlačová konferencia Národnej banky Slovenska

dňa 29. 11. 2021

tlačová tajomníčka NBS

Dámy a páni, príjemné predpoludnie, vítam vás na tlačovej konferencii, ktorú pripravila NBS k vydaniu novembrovej správy o finančnej stabilite. Aký má vplyv pandémie na finančný sektor, aké sú hlavné výzvy na ďalšie obdobie - o tom všetkom bude dnes reč. Úvodné slovo bude patriť Vladimírovi Dvořáčkovi, členovi Bankovej rady a výkonnému riaditeľovi úseku dohľadu a finančnej stability, potom vystúpi Marek Ličák, riaditeľ odboru finančnej stability. Pán Dvořáček, nech sa páči, máte slovo.

Vladimír Dvořáček, člen Bankovej rady NBS

Ďakujem veľmi pekne, vážené dámy, vážení páni, prajem vám príjemné dobré ráno a dovoľte, aby som uviedol správu o finančnej stabilite za relatívne normálnych podmienok tu v miestnosti, aj keď tie podmienky vonku nie sú úplne normálne. Aktuálne čelíme veľmi mohutnej tretej vlne. V tejto situácii uvádzame našu správu o finančnej stabilite, ktorá sa skôr pozerá na problém pandémie z ekonomického hľadiska, z toho, aké dopady na pandémie na finančný sektor a z tohto pohľadu táto naša správa v súčasnej situácii možno bude vyznievať optimisticky, pretože priväža prevažne priaznivé konštatovania. Predovšetkým musím povedať, že počas pandémie bola zachovaná finančná stabilita. Finančný sektor sa od začiatku pandémie dokázal s krízou veľmi dobre vysporiadať a poskytoval vlastne celú paletu finančných služieb, či už ide o podniky alebo o domácnosti. V prvom rade, a to je najdôležitejšie, nepotvrдили sa obavy z mohutného zlyhávania úverov. Veľká časť finančných ťažkostí domácností, ale aj podnikov bola len dočasná a boli tu isté opatrenia, ktoré napomohli túto situáciu zmierňovať alebo zlepšovať, predovšetkým zmienim už toľko komentovaný odklad splátok, ale zmienka o odklade splátok sem patrí, pretože odklad splátok bol z počiatku naviazaný aj na istú mieru neistoty ako sa nám rozšplácajú podniky a domácnosti, ale dnes už môžeme konštatovať, že po odklade sa väčšina úverov spláca v riadnom režime. Musím tiež povedať, že pokiaľ ide o podniky, ale aj domácnosti, tak tu tak isto pomohli podporné opatrenia zo strany štátu, ktoré zmiernili vplyv krízy na finančnú situáciu podnikov. Ale tiež musím povedať, že aj samotné podniky sa dokázali do veľkej miery vysporiadať s problémami a to predovšetkým tak, že kompenzovali výpadky tržieb úsporou nákladov. Mnohé podniky síce vykázali nižší zisk, ale počet podnikov v strate nám vzrástol len mierne a solventnosť podnikov sa zachovala, dokonca likvidita vzrástla, čo je dobrým signálom, že nám funguje finančný trh a k tomu sa chcem aj

vrátiť a urobiť niekoľko konštatovaní, predovšetkým k bankovému sektoru. Musím povedať, že najmä vďaka zodpovednej dividendovej politike sú banky dnes kapitálovo ešte silnejšie ako pred pandemickou krízou a ziskovosť bánk sa po minuloročnom prepade približne o jednu štvrtinu vrátila na predkrízovú úroveň. Tiež by som chcel povedať, že za hlavný sektor, za hlavný dôvod tohto priaznivého vývoja v bankovom sektore je obozretný prístup na začiatku pandémie. Akcionári bánk rešpektovali odporúčania dohľadov o nevyplácaní dividend. Aj manažéri bánk sa správali zodpovedne a zaúčtovali už v minulom roku predpokladané straty do svojich kníh, a tak v tomto roku boli náklady na zlyhané úvery oveľa nižšie ako pred krízou. Toto všetko smerovalo teda k pozitívnemu vývoju v bankovom sektore, ale tento pozitívny vývoj v dôsledku opatrného prístupu nevidíme len na Slovensku, ale vidíme ho vlastne v celej Európskej únii a tiež tu musím konštatovať, že tá priaznivá ziskovosť, ktorú sme zaznamenali, je rovnako aj v ostatných krajinách eurozóny a tá naša ziskovosť mierne zaostáva za mediánom Európskej únie. Pokiaľ ide o ďalšie sektory tak tu tak isto konštatujeme, že kríza ich výraznejšie nezasiahla. Pokiaľ ide o poisťovne, zisk poisťovníam vzrástol a to najmä vďaka neživotnému poisteniu. V oblasti neživotného poistenia nám poklesla škodovosť, pokladáme to síce pravdepodobne len za nejaký dočasný efekt krízy, ale vďaka tomu dosiahli poisťovne lepšie výsledky. Zaznamenali sme istý úbytok v životnom poistení, ale aj tento bol v tomto roku kompenzovaný nárastom investičného životného poistenia, ale čo je v poisťovníctve hlavné, nenaplnili sa obavy z nejakého masívneho odkupovania životných poisťiek. Pokiaľ ide o ďalšie sektory, najmä v oblasti kolektívneho investovania dôchodkov, tu sme svedkami dynamického nárastu aktív. Je to pravdepodobne spôsobené aj tým, že iné aktíva sú menej výnosové a tak sa zvyšoval záujem sporiteľov o investovanie do fondov a v rámci toho bol najväčší záujem o akciové a zmiešané fondy. Dovoľte mi však, aby som uviedol aj isté riziká, ktoré napriek týmto pozitívnym trendom, ktoré som uviedol, naďalej pretrvávajú vo finančnom sektore alebo sa v ekonomike objavili aj nejaké nové faktory, ktoré môžu finančný sektor ovplyvniť. V prvom rade tou prvou oblasťou, ktorej venujeme v správe zvýšenú pozornosť je financovanie bývania, rast cien nehnuteľností. Po ukončení druhej vlny pandémie začal rast hypoték opäť prudko zrýchľovať a dosiahli sme opätovne dvojciferné čísla rastu pokiaľ ide o úverovanie, poskytovanie úverov na bývanie. Aktuálne tempo rastu úverov na bývanie, ale aj rast cien nehnuteľností patrí medzi najvyššie v Európskej únii. Dostupnosť bývania máme stále veľmi vysokú. Vďačíme za to najmä extrémne nízkym úrokovým sadzbám, tomu, že reálne mzdy nám stále doteraz rastú, že v ekonomike prevláda optimizmus ohľadne ďalšieho vývoja a navyše domácnosti majú aj úspory z času krízy, z časov lockdownov. Novým elementom, ktorý sa nám v celom tomto objavuje, je inflácia. Rastúca inflácia môže v budúcnosti, v blízkej budúcnosti

motivovať ľudí k ešte výraznejšej tendencii investovať do nehnuteľností a takto sa nám zvyšuje riziko, že v dôsledku príliš optimistických očakávaní, ak trh nehnuteľností včas nepribrzdí, môže zo strednodobého hľadiska prísť ku korekcii cien. Ruka v ruke s dynamickým rastom úverov na bývanie nám samozrejme rastie aj zadlženosť domácností, a to najmä pri refinancovaní úverov s navýšením. O zadlžovaní domácností sme komunikovali už aj v predchádzajúcom období a opätovne sa k tomuto problému vraciame vzhľadom na ten rýchly rast úverov. Musím konštatovať, že pomer dlhu k príjmom slovenských domácností dokonca rastie najrýchlejšie v celej Európskej únii. Vidíme tu aj čiastočne pozitívny trend, ktorý spočíva v tom, že priemerná výška hypoték novým klientom rastie porovnateľne k ich príjmom. Riziko však vidíme najmä pri domácnostiach, u ktorých si domácnosti svoje úvery navyšujú, a to sa deje obvykle až na hrane povolených limitov. Týmto domácnostiam rastú dlhy rýchlejšie ako ich príjmy a aj pomer splátok k príjmu je vyšší. Čoraz častejšie tu vidíme, že toto navyšovanie je spojené s predlžovaním splatnosti a to s predlžovaním splatnosti až za hranicu dôchodkového veku. Dokonca už máme aj také hypotéky, ktoré budú klienti splácať ešte niekoľko rokov po sedemdesiatke, ale po odchode do dôchodku dochádza k výraznému poklesu príjmov, na čo je potrebné sa pripraviť. V tejto súvislosti komunikujeme, že je dôležité aj pravidelne sporiť, tvoriť si nejaký finančný vankúš na toto obdobie, prípadne istú časť týchto úverov splatiť skôr. Naopak, za rizikové správanie pokladáme to, keď si dlžníci celý svoj rast príjmov využívajú na navyšovanie úverov, teda na ďalšie zadlžovanie na hranici povolených limitov. Ak by sa táto situácia ďalej zhoršovala, tak tu vidíme dokonca istý priestor na úpravu pravidiel, ktorými by sa posudzoval príjem klienta po prechode do dôchodkového veku. Nakoniec sa zmienim o situácii v podnikovom sektore, ktorý sa aj aktuálne vyvíja a sú tam nové nerovnováhy prítomné. Ako iste všetci viete, máme tu odvetvia, ktoré od začiatku pandémie veľmi trpia, sú to najmä ubytovacie služby či reštaurácie a tieto v týchto dňoch čelia opätovne veľkému výpadku tržieb a viacerí z nich už nevidia priestor na ďalšie pokračovanie vo svojej činnosti. Máme tu tiež jeden sektor, ktorý je citlivý na tento typ krízy a to je sektor komerčných nehnuteľností. Tieto tvoria pomerne veľkú časť portfólia našich bánk, ale nevieme ešte v tejto chvíli povedať, aké budú dopady pandémie na tento sektor a budú sa dať vyhodnotiť až v dlhšom časovom horizonte. Podniky dnes čelia aj novým nerovnováham, mám na mysli predovšetkým narušenie dodávateľsko-odberateľských vzťahov. Zaznamenali sme významné výpadky rôznych komponentov a situáciu tiež komplikuje prudký nárast cien energií, týka sa to najmä tých sektorov, ktoré sú energeticky náročné. A toto sa samozrejme prenáša potom do ďalších odvetví. Schopnosť podnikov zvládnuť tieto výzvy bude závisieť najmä od toho, ako dlho a v akej intenzite tu tieto nerovnováhy zostanú prítomné. Chcel by som tiež na záver

spomenúť aj ďalšiu novinku a to je požiadavka na transformáciu na zelenšiu ekonomiku, ktorá je tiež spojená s istými nákladmi. Vážené dámy, vážení páni, dovoľte, aby som na záver skonštatoval, že tie opatrenia, ktoré sme prijali vo vzťahu k domácnostiam a k podnikom pokladáme za adekvátne a v súčasnej dobe neuvažujeme nad úpravou limitov, ktoré sú spojené s poskytovaním úverov, to je to DSTI, DTI, LTV a ďalšie. Kríza nám potvrdila, že aktuálne hodnoty sú dobre nastavené a momentálne nevidíme dôvod na nejaké plošné sprísňovanie. Chcel by som, ale povedať, že Národná banka aj naďalej pokladá za prioritné to, aby sme prijímali neustále opatrenia, ktoré zmiernujú a budú zmiernovať vplyv pandemickej krízy na finančný sektor. Ďakujem za pozornosť.

Marek Ličák, riaditeľ odboru finančnej stability

Ďakujem pekne, ak dovoľíte, ja budem pokračovať a v podstate skúsím to ešte raz prerozprávať, ale prerozprávať to trochu detailnejšie a ukazovať viaceré tie trendy, o ktorých sme hovorili, ukázať aj na grafoch, aby sme ten príbeh vlastne doplnili aj z tejto stránky. Viacerí z vás, ktorých tu vidím, boli aj na našich predošlých tlačových konferenciách a určite si pamätáte, že tie predošlé tri od začiatku korony v podstate boli primárne o korone. Boli hlavne o tom, aký dopad to má na finančný sektor, robili sme rôzne typy analýz, dopadov, čo to robí s bankami, s podnikmi, s domácnosťami a priznám sa - v tých prvých fázach bolo strašne málo údajov, strašne málo dát, čiže mnohé veci sme hádali, simulovali, ale v podstate dalo nám to určitý obraz. Teraz sme už v situácii, kde vieme už jasnejšie povedať, čo minimálne prvé dve vlny korony urobili s naším finančným sektorom. Takže táto správa jednak trochu ešte je o pohľade dozadu - čo urobili tie prvé dve vlny, nehovoríme o tretej, pretože tá momentálne prebieha - o tom aký vplyv bude mať ešte môžeme len hádať, ale predpokladáme, že predsa nebude až taká tvrdá ako prvá, druhá vlna - čiže je to pohľad dozadu, ale táto správa je už aj viac o pohľade dopredu, pretože ako už aj pán Dvořáček naznačoval korona síce už, dobre - prebieha tretia vlna, prejavila sa v podnikoch, domácnostiach - ale začali sa objavovať nové trendy alebo staronové trendy. Už sme spomínali rast zadlženosti domácností, rast úverov, ceny nehnuteľností, nové problémy v podnikovom sektore, čiže táto správa už pozerá viac už aj v perspektíve týchto rizík. Takže odporúčam alebo teda hovorím, že prečítajte si to, verím, že nájdete veľa zaujímavých informácií, ale ja sa skúsím teda pozrieť hlavne na tie podstatné trendy, podstatné riziká, ktoré sú dôležité z našej perspektívy. Takže poďme ešte urobiť ten pohľad dozadu a pozrieť sa ako teda pandémia ovplyvnila náš finančný sektor. Každý z vás asi vie, že keď príde nejaká kríza, tak takým spoločným menovateľom každej krízy, že výrazne nám stúpnu straty, podniky zlyhávajú, domácnosti zlyhávajú, majú výpadky príjmov, tržieb

a v bankovom sektore sa to automaticky prejavuje väčším objemom tzv. zlyhaných úverov. To platilo o roku 2009 a keď si pozrieme hocijakú inú krízu u nás alebo v zahraničí, vždy sa to takto prejavuje. Táto kríza bola iná, čiže v tejto kríze sme nevideli žiadne výrazné nárasty zlyhaných úverov. Práve dokonca vznikol taký paradox, že zlyhané úvery nám počas tejto krízy poklesli, či pri domácnostiach, či pri podnikoch. Takže skutočne taký učebnicový príklad, príklad pre naše deti alebo ďalších študentov, že ozaj veľmi špecifická kríza. Nepôjdeme teraz do detailov, čo je za tým, ale už to bolo spomínané - výrazná podpora zo strany štátu, čiže štát výrazne zasiahol, podporoval podniky, domácnosti, čiže v podstate stabilizoval situáciu napriek tomu, že ľudia prišli o prácu, podniky stratili tržby. Takže na konci dňa, keď sa pozrieme na domácnosti, podniky tak ich finančná situácia vyzerá, že nie je výrazne narušená. Dokonca v niektorých prípadoch vidíme ešte silnejšiu finančnú pozíciu ako sme videli pred krízou a to nám v podstate dáva aj taký zárodok pre tie riziká, ktoré už boli spomínané, čiže vyšší rast zadlženosti alebo vyšší rast cien nehnuteľností. Ale poďme sa trochu pozrieť na podniky ako podniky zvládli krízu. Už sme spomínali, že objem zlyhaných úverov nám skoro poklesol, tak isto, možno si pamätáte odklady splátok, vždy sme dávali veľký pozor, dobre - je to taká premenná, ktorá nám odkladá riziko, ale čo sa stane potom, keď odklady skončia. Už teraz máme skôr takú úplnú informáciu, vidíme, že aj tie odklady veľmi dobre dopadli, čiže ani odtiaľ, ani z toho mráčika našťastie nezaprší, čo je dobre. Ale poďme sa teda pozrieť ako reálne kríza zasiahla okrem teda tých zlyhaných úverov. Urobili sme pomerne podrobnú analýzu, čiže zobrali sme všetky individuálne podniky, ich bilancie na konci roka 2020 a pozreli sme sa ako im poklesli tržby, ako sa tie podniky s tým vyrovnali a to máte možnosť vidieť na tom grafe, čiže toto je percento ako podniky pokryli výpadok v tržbách. Tie výpadky v tržbách boli enormné, v priemere to bolo síce mínus 10 %, ale napríklad len pri mikropodnikoch, až štvrtina mikropodnikov mala až 50 % pokles tržieb. A tu máte možnosť vidieť ako sa s tým vyrovnali. My sme to videli samozrejme detailne po podnikoch, ale toto je zoradené podľa veľkosti podnikov a máte možnosť vidieť, že podniky veľmi flexibilne reagovali najmä poklesom prevádzkových nákladov, takmer 80 % poklesu tržieb dokázali kompenzovať hneď znížením tej prevádzky, čo priznáme sa nás trochu prekvapilo, lebo keď sme robili simulácie počas krízy a rátali sme asi o koľko znížia tie prevádzkové náklady, tak tie naše odhady boli podstatne menšie. Čiže veľmi flexibilne reagovali prevádzkovými nákladmi, takisto klesli mzdové náklady, ale nie až tak výrazne. Ukazuje sa, že pomohol aj štát, a to je to, čo sme komunikovali, čiže garancie, rôzne podporné schémy. Práve tie podporné schémy pomohli, kompenzovali rozpätie 7 až 10 % poklesu tržieb. Čiže, keď si to celé zrátame, tak v podstate vďaka štátu a flexibilitě podnikov ten pokles tržieb dokázali nejakým spôsobom kompenzovať.

Samozrejme časť podnikov zaznamenala pokles zisku, to je tá sivá časť alebo tá oranžová, ale na konci dňa ten podiel tejto zložky nie je až taký výrazný. A keď sa aj pozrieme hlbšie, vidíme ako vyvíjala ziskovosť podnikov, tak ona v kríze poklesla, ale to bolo pokles ROE z 9,5 na 9,2 %. Takže vyzerá to tak, že podniky túto krízu zvládli celkom dobre. Pán Dvořáček spomínal aj to, že nárast podnikov, ktoré boli v strate alebo išli by do záporného imania bol v podstate len minimálny. Samozrejme uvidíme ešte ako sa prejaví tretia vlna. Treba tiež zdôrazniť, že toto je robené – dobre - individuálne podniky po rôznych veľkostiach, ale boli tu sektory, ktoré boli veľmi citlivo dotknuté a v týchto sektoroch ako je ubytovanie, stravovanie - aj keď vstúpili do krízy s vysokou maržou tak v podstate ten výpadok tržieb bol taký enormný, že ani to tým podnikom nepomohlo. Takže ale ten celkový obraz vyzerá aj tak, že podniky to zvládli, sektor ako celkom dobre zatiaľ a vyzerá to tak, že ani neočakávame nejaké výraznejšie nové nárasty zlyhaných úverov, lebo vieme, že zase po každej kríze, keď aj dôjde kríza, tak vždy má nejaké dôsledky, následné roky sa vždy nejakým spôsobom prejavuje, ale toto zatiaľ veľmi zatiaľ nevidíme v týchto dátach. Druhá taká oblasť, ktorá je veľmi dôležitá pre celú ekonomiku – ako banky financovali ekonomiku počas krízy, znova veľmi pozitívny obraz. Možno si viacerí pamätáte 2009 rok, keď prišla kríza, v podstate plošne sa zatvárali kohútiky - hlavne financovanie voči podnikom, znova - toto sme nevideli, to sme nevideli, čiže podniky dostávali tú likviditu. Ešte na začiatku sme videli určitú opatrnosť zo strany bánk, dávali to hlavne veľkým podnikom, aj to bolo väčšinou vtedy, keď už mali dohodnuté nejaké kreditné linky, ale postupne sa banky otvárali a v podstate ten tok úverov bol pomerne silný. To je to, čo máte možnosť vidieť z hľadiska rôznych veľkostí podnikov. Už len také mikropodniky alebo malé podniky, ktoré vždy predstavujú trochu väčšie riziko, zaznamenávajú pomerne silný rast úverov a stále sú to dvojciferné čísla pri mikropodnikoch. Treba tiež povedať, že dôležitú úlohu zohrávali garancie, hlavne minulý rok asi na konci leta to robilo až 50 % nových úverov, postupne to klesalo. Aj ten pokles, ktorý vidíte vlastne pri - myslím, že sú to malé podniky, áno tá červená - tak to súvisí s postupným ukončovaním tých garancií. Ale aj keď dáme bokom garancie, ten tok úverov bol silný, čiže to je pozitívne. K domácnostiam sa ešte vrátim, lebo tam ten tok bol až trochu vysoký, hlavne v poslednom období. No a posledná časť, ak sa pozerám ešte dozadu na tú koronakrízu - je veľmi dôležité v akom stave, finančnom stave, boli banky a poisťovne. No ako už pán Dvořáček hovoril, zvládli to veľmi dobre a tu treba povedať, že toto je veľmi dôležité, že to zvládli dobre, lebo ak sme hovorili, že boli schopné financovať ekonomiku, tak boli to práve kvôli tomu, že boli v dobrej finančnej pozícii. Čiže ak by sme mali banky, ktoré by utrpeli straty, ktoré by mali málo kapitálu, malú perspektívu zisku tak v takom prípade by sme zažili to, čo v 2009, čiže uzatváranie kohútikov a podstatne opatrnejší prístup bánk

k financovaniu ekonomiky. A ešte niekoľko viet k samotnej ziskovosti bankového sektora. Pán Dvořáček už hovoril, čiže rok 2020 – pokles asi o 30 %, momentálne vidíme pomerne silný nárast asi o 80 %, ale keď sa pozriete na tú štruktúru, čiže kvôli čomu rástol zisk, tak je to najväčšia tá modrá časť, to sú hlavne tzv. opravné položky. Čiže v dvadsiatom roku, keď prišla kríza, úvery síce nezlyhávali, ale banky mali obavy, že predsa len môžu byť veľké straty, čiže preventívne vytvorili obrovské množstvo tzv. rezerv. Tento rok už samozrejme tieto obavy nie sú, čiže zákonite sa to medziročne prejaví na vyššom raste zisku, pretože nákladová položka nie je taká významná. Čiže ten nárast zisku, ktorý momentálne vidíme je aj vďaka práve preventívnemu, zodpovednému správaniu v roku 2020. Dobré, toľko pohľad dozadu, čiže ako sme už povedali, sektor zvládol krízu veľmi dobre, nevideli sme žiadne straty, plynulý tok úverovania, tak isto dobrá finančná pozícia. Poďme sa teda pozrieť na to, čo očakávame, aké teda výzvy stoja pred nami. No, prvá výzva sa týka rastu zadlžovania, ak sa pozriete na tento graf, je medziročne rast úverov domácnostiam. Posledné roky, teda pred krízou sa nám darilo postupne tlmieť ten rast, viete že, tejto téme sme sa dosť venovali, prijímali sme rôzne opatrenia, no ale začiatkom tohto roka sme znova prudko začali rásť. Momentálne rast úverov na bývanie je na úrovni takmer 11 %, pri spotrebákoch to je úplne iný príbeh, dobre, tam sa už pomaličky zviechame, dostávame k pozitívnym číslam, ale úplne iný príbeh vidíme pri úveroch na bývanie. Úprimne povedané, počas krízy som myslel, že budem mať trochu dlhší oddych od tejto témy, no ale znovu prišla a prišla pomerne raketovým spôsobom. Čo je za tým? No, silný dopyt – to je prvá vec. Pán Dvořáček spomínal, ja som tiež naznačoval - tá kríza neznamenaala nejaký veľký šok pre domácnosti. Prišla podpora zo strany štátu, výrazne nám stúpli príjmy domácností, trh práce sa nám tak isto vrátil na predošlé úrovne, čiže domácnosti sú už v pomerne silnej finančnej pozícii. Druhý faktor je trh nehnuteľností - výrazné nárasty, k tomu si ešte povieme, ale to tlačí tiež k tomu, že domácnosti sú nútené brať si stále väčšie objemy úverov, čiže to nám vplýva, že objem úverov nám rastie. Tak isto veľmi dôležitý faktor je na strane ponuky na strane bánk, a tam vidíme že banky v podstate potrebujú dávať úvery, pretože marže sú nízke, čiže ten tlak tam existuje a vidíme určité aj uvoľňovanie niektorých prístupov, vidíme to napríklad v tom, keď banky môžu poskytovať výnimky nad naše limity, tak tie výnimky sú stále viac a viac naplnené. Vidíme, že priemerná splatnosť úverov sa nám posúva, čiže ten posun vidíme na tejto strane. A tak isto je dôležité obdobie nízkych sadzieb, tie sú nízke, ešte poklesli a už ako bolo spomínané, v kombinácii s infláciou nám to v podstate vytvára prostredie, kde ľudia vnímajú ako príležitosť zobrať si dlh a investovať. Ak sa pozriete na reálne úrokové sadzby, čiže čo reálne získate pri investovaní v banke alebo v investičných fondoch, tak väčšinou tie reálne úrokové sadzby sú negatívne. To, čo je pozitívne, je trh

nehnutelností. Čiže tá kombinácia, ktorú teraz momentálne vidíme, v podstate vytvára priestor pre stále silnejší dopyt po úveroch a silnejší dopyt po nehnuteľnostiach. Čiže to je jeden z dôvodov, prečo vidíme to, čo momentálne vidíme na trhu. Dobré, ale čo je za tým alebo ako to hodnotím, lebo úprimne poviem, keď tento graf vidia kolegovia z Európskej centrálnej banky alebo z ratingovej agentúry, z IMF, vždy je prvé o čom debatujeme. Dobré, pozrite sa ako rastiete - čo s tým idete robiť? Dôležité je ale si povedať, či ten rast je zdravý alebo nie je zdravý. A táto správa sa snaží práve odpovedať na tieto otázky, čiže či máme reagovať alebo či je to v podstate len - len nejaký taký prirodzený rast. Takže, v tej správe nájdete samozrejme podrobnosti, hovorím - toto je tá hlavná téma. Ale aby som to stručne zhrnul - sú to dva odlišné príbehy. Prvý príbeh je pri samotných nových klientoch, ktorí prvýkrát vstupujú na trh a berú si úver. Tam vidíme, že je tam určitá rovnováha, čiže ten objem úverov, ktorý si berú, je viac-menej v súlade s tými príjmami, ktoré tí klienti majú. Čiže v tzv. pomerovom ukazovateli DSTI, čo je pomer splátky k ich príjmom, nevidíme ani výrazný posun. A to je vlastne výsledok, čo sme spomínali, že je posilnená finančná pozícia domácností, čiže tam vidíme rovnováhu, tam nevidíme nejaký zásadnejší problém. Určité nerovnováhy vidíme pri úveroch alebo klientoch, ktorí už úvery majú, refinancujú sa a pri tom refinancovaní si zvýšia svoj úver. Ono, a priori to je dobrá vec, čiže nič proti tomu nemáme, hlavne keď vám klesne úroková sadzba alebo stúpne vám príjem. Ale pri mnohých z tých klientov vidíme, že to navýšenie úveru je podstatne výraznejšie ako pokles sadzby, za ktorou idú alebo nárast príjmu, ktorí tí klienti mali. Čiže, buď tí klienti sa nám výraznejšie posúvajú, idú do vyšších DSTI, idú podstatne viac na hranu alebo čo vidíme oveľa častejšie, splátky si nechajú na úrovni ako mali ale výrazne si znova predĺžia splatnosť úveru. Čiže keď vysplácali prvých päť rokov, mali tridsaťročnú splatnosť, znova sa posunuli na tridsať rokov. Nemusí to byť problém, pokiaľ máte tridsať rokov alebo tridsaťpäť rokov, lebo vtedy sa posúvate zo splatnosti úveru do šesťdesiatky, šesťdesiatpäťky, ale ak to robia štyridsiatnici, päťdesiatnici, tak nastáva to, čo hovoril pán Dvořáček, čiže úvery sa splácajú do sedemdesiatky, do osemdesiatky a tento trend je rastúci, čiže vidíme ten tlak, vidíme že tá konkurencia je silná a vidíme, že vlastne tie trendy idú týmto smerom. A v tom vidíme riziko, pretože možno si to ani klienti veľakrát neuvedomujú, ale keď idete do dôchodku, váš príjem poklesne. Momentálne je ten pokles, koeficient, možno niekedy 50 – 60 %, bližšie k šesťdesiatke, ale všetci vieme o udržateľnosti dôchodkových systémov. Čiže možno o 20 – 30 rokov ten koeficient bude podstatne vyšší, čiže dostanete oveľa menej ako dostávajú terajší ľudia, ktorí vstupujú do dôchodkov. K tomu keď pridružíme zdravotné riziká a mnohé neistoty, tak toto vnímam ako riziko. V správe sa tomu hlbšie venujeme. Kvantifikovali sme, pozerali sme, že aké riziko, akému riziku sú tí klienti vystavení, takže

nájdete podstatne viac informácií. Čo je ale dôležité, čo pán Dvořáček naznačoval, tam vidíme určitý priestor pre – poviem to – také upratanie, čiže hlavne možno stanovenie koeficientu, pri ktorom klienti alebo teda banky majú prerátať, ako má vyzerat' ten dôchodok. Takže budeme sa tomu venovat' určite aj v ďalších správach a debatovat' aj s bankami ako tieto veci nastali. Posledný slide je k trhu nehnuteľností, téma, ktorá každého určite zaujíma a možno hned' na úvod chcem povedať, Národná banka priamu zodpovednosť za trh nehnuteľností, lebo veľakrát zverejňujeme dáta, veľakrát hovoríme – Národná banka povedala to a to, ale to nie je naša primárna zodpovednosť. Ten trh - pozeráme sa hlavne naňho preto, lebo banky poskytujú veľa úverov na bývanie, ktoré sú zabezpečené nehnuteľnosťami. Čiže ak by tam bola bublina, ktorá by potom praskla, tak má to vplyv na zdravie bánk. Podobne má to vplyv na trh nových úverov, to znamená, ak ceny sú neprimerane vysoké, príjmy nie sú na takej úrovni, tak samozrejme zase príliš veľké úvery a ľudia sú nadmerne zadlžení. Čiže toto sú linky, ktoré sú pre nás dôležité. Ale ten trh samotný je veľmi komplexný, závisí od toho aká je ponuka, od mnohých iných faktorov. Ale čo chceme my k tomu povedať. V správe nájdete viac informácií o tom aké sú trendy, jednou vetou – sú silne rastové. K septembru priemerný rast cien nehnuteľností bol na úrovni asi 18,5 %, čo je pomerne vysoké číslo, v októbri tieto trendy viac-menej pokračovali. A tie trendy sú rastové v podstate vo všetkých regiónoch a tak isto vo viacerých skupinách aktív. Čiže na začiatku to boli domy, postupne sa to prelialo do bytov a vidno to vo viacerých tých skupinách bytov. Čo chceme v správe poukázať, že možno taký aj dlhodobjší pohľad, lebo to, čo vidíme teraz, sú tie prudké nárasty, ale viete, že vždy sa zameriavame na ten vzťah voči fundamentom - aj tu, v tejto správe sa snažím poukázať, že keď sa pozrieme dlhodobjšie na vzťah medzi príjmami a cenami nehnuteľností - to je na tom grafe – modrá čiara sú príjmy, červená sú nehnuteľnosti - a vidíte, že od roku 2009 ceny nehnuteľností rástli vždy pomalšie ako príjmy, čiže v podstate vždy sme boli niekde vzadu s cenami nehnuteľností, s ich rastom, ale príjmy boli podstatne silnejšie, čiže za tie roky od roku 2009 vznikol určitý vankúš vo financiách, vo finančnej pozícii domácností. A teraz sa nám to viac menej prejavuje, keď aj hovoríme, že nejaké výrazné nerovnováhy nevidíme, tak možno aj vďaka práve tomu. Tak isto nám poklesli úrokové sadzby, to tiež vytvára pomerne veľký vankúš alebo výrazne zvyšuje dostupnosť bývania. Tiež sme sa pomerne detailne pozerali v správe na ten ukazovateľ, možno to poznáte - dostupnosti bývania, väčšinou sme to ukazovali priemer za celé Slovensko, teraz sme išli hlbšie, znova sme pozerali na úroveň regiónov, rôznych príjmových skupín a čo sa nám zmenilo v posledných rokoch – to je celkom zaujímavá téma – stále viac ľudí z tých nižších a stredných príjmových kategórií sa nám dostáva na ten trh, čiže trh sa stáva pre nich dostupnejší. Skôr tie najvyššie príjmové kategórie - pre nich tá dostupnosť buď mierne stagnuje,

mierne klesá, ale práve noví klienti sa stávajú alebo kvalifikujú sa stále viac na tento trh, čiže tá saturácia, o ktorej sme hovorili v posledných rokoch, zatiaľ ju nevidno a skôr vidíme opak tej saturácie. Samozrejme z dlhodobého hľadiska bude dôležitý vývoj demografie, ktorý bude skôr negatívny, ale zatiaľ vidíme, že to zlepšenie finančnej pozície pri tých stredných, nižších, im v podstate dáva lepšie možnosti na trhu nehnuteľností. A posledná veta k tomuto trhu, samozrejme jedna vec je vzťah cien a fundamentov, ale druhá vec je realita a tá realita veľakrát nie je vo fundamentoch, ale je v očakávaniach, emóciách, veľakrát ľudia kupujú nehnuteľnosť aj keď fundamenty na to nie sú, pretože ceny stúpnu, musím kúpiť pre svoje deti. A to je zatiaľ veľmi ťažké identifikovať koľko z tých emócií, z tých očakávaní sa nachádzajú v týchto cenách. Ale čo hovoríme, že do budúcnosti je veľmi dôležité sledovať tento trh a pokiaľ tie trendy aj budú takto pokračovať, tak v blízkej budúcnosti už budeme hovoriť o určitých nerovnováhach. Ale na koniec dovoľte veľmi krátko to zhrnúť, čiže ako pán Dvořáček povedal, sektor zatiaľ zvládol túto krízu, zatiaľ hovorím, pretože prebieha tretia vlna, ale zatiaľ zvládol veľmi dobre aj z pohľadu ich finančnej pozície, financovania alebo celkových strát. To čo budú určite hlavnými výzvami, to bude rast zadlženosti, rast cien nehnuteľností, ale pre nás je to hlavne zadlženosť a všetky tie faktory, ktoré s tým súvisia. Takisto veľkou výzvou bude už to, čo hovoril pán Dvořáček, čiže akési narušenie tých dodávateľsko-odberateľských vzťahov na globálnej úrovni alebo rasti cien energií. Toto sú témy, ktoré sa nám objavujú, zatiaľ je veľmi ťažko ich analyzovať, lebo tých dát je strašne málo, v správe nájdete možno takú hlbšiu - alebo taký prvý pohľad na to, aký má rast cien energií vplyv na podniky u nás, čiže toto sme začali a chceme sa tomu hlbšie venovať, ale určite toto bude veľká výzva pre náš podnikový sektor. No a z pohľadu našich reakcií na to, čo vidíme na trhu, ako už bolo povedané - zatiaľ neplánujeme nejaké zásadné zmeny v nastaveniach našich parametrov, jednak rôzne analýzy, ktoré sme robili, aj tá kríza nám to ukázala, že to riziko tých klientov sa presne láme niekde na tej úrovni našich ukazovateľov. Čiže nevidíme potrebu nejako výrazne teraz sprísňovať. Kde vidíme priestor, je asi pri tom prechode tých úverov s dlhou maturitou do dôchodkového veku a skôr ide o nejaké mierne, povedal by som - poupratovanie na trhu a nastavenie nejakých základných štandardov. Takže dámy a páni, ja asi skončím túto - znova odporúčam prečítať si tú správu, má len 70 strán, ak to chcete niekomu darovať na Vianoce, ponúkame aj darčkové balenie, takže len nám dajte vedieť - so zľavou, áno. Síce už je ten black Friday za nami, ale - dobre, ďakujem pekne.

tlačová tajomníčka NBS

Ďakujem za úvodné slovo, aj za prezentáciu. Je tu priestor pre vaše otázky.

Vlado Amrich, RTVS

Chcel by som sa dopýtať k tej reakcii, a teda rozhodnutiu nemeniť tie limity, možno keby ste trošička viacej ozrejmili tie úvahy, že prečo nejdete teda sprísňovať, či už sú tie limity naozaj nastavené tak prísne, že už by to malo nejaké negatívne efekty?

Marek Ličák, riaditeľ odboru finančnej stability

Trochu som to už naznačil v tej odpovedi alebo v tej prezentácii, viac nájdete určite ešte v samotnej správe, no ale k tým dôvodom je zatiaľ to, že máme pocit že ten rast, ktorý tu vidíme, a keď sme sa aj pozreli na nové úvery klientom, ktorí vstúpili na trh, ktorí si brali úvery, tak zatiaľ nevidíme, že by došlo k nejakému výraznému posunu v rizikovosti, čiže tí klienti sa vždy nachádzajú v rámci tých našich limitov a jednak aj kríza, ale aj rôzne štúdie nám potvrdili, že tak ako je to zatiaľ nastavené nespôsobuje nejaké výraznejšie riziko v bankovom sektore. Ale čo chceme v tejto správe aj povedať, ak by tieto trendy pokračovali, čiže samozrejme ak najbližší rok, dva uvidíme takéto silné rasty úverov na bývanie alebo silné rasty cien nehnuteľností, tak vtedy samozrejme môže dôjsť k určitým posunom distribúcie rizika. Ale zatiaľ to riziko nevidíme. A čo som už spomínal na začiatku, hlavne to je o tom, že finančná situácia domácností sa skôr posilnila ako oslabila, čiže akonáhle vaša finančná situácia je lepšia a máte vyššie príjmy, tak vtedy ste schopný zvládnuť aj vyšší úver, a to zatiaľ pri väčšine klientov vidíme.

Vladimír Dvořáček, člen Bankovej rady NBS

Doplňím k tomu ešte jednu vec, že my sme práve hrdí na to, že tie limity nemeníme často, lebo vidíme to v niektorých iných krajinách, že tie limity sa pohybujú pomerne v krátkom časovom intervale hore dole. Samozrejme, že bolo teraz obdobie krízy a vznikol dojem, že treba všetky limity dať dole. My sme tak neurobili, pretože sme očakávali ako sa tá kríza prejaví a myslím si, že v tomto sme sa nepomýlili, že sme počas krízy tie limity nespustili nižšie, lebo dnes by sme ich museli zvyšovať. Keďže sme ich ponechali počas krízy na tej istej úrovni ako pred krízou a tesne pred vypuknutím pandemickej krízy sme sprísňovali napríklad DSTI, takže keď sme si to teraz spätne prehodnotili, že kde sa dnes nachádzame, tak konštatujeme, že možno s výnimkou toho, že budeme podrobnejšie monitorovať dôchodcov ako splácajú svoje hypotéky, nevidíme tam nejaký priestor na nejaké vážnejšie sprísňovanie.

Vlado Amrich, RTVS

A v prípade tých dôchodcov teda uvažujete nejak serióznejšie nad nejakými ďalšími opatreniami? Aké by mohli byť?

Vladimír Dvořáček, člen Bankovej rady NBS

Práce som povedal, že neuvažujeme v blízkej dobe ani nad tým, pretože to si vyžaduje len podrobnejší monitoring. Urobili sme si veľmi dôkladný monitoring vlastne nedávno, ktorý nám preukázal, že napriek tomu, že sa nám tam posunula až tretina novo poskytnutých úverov na bývanie, že to budú splácať ľudia v dôchodkovom veku, nemyslíme si, že by v tomto ohľade banky postupovali neobozretne. Čiže budeme to len podrobnejšie monitorovať a naznačovali sme, že v prípade, že z toho monitoringu uvidíme nejaký problém, potom prijmeme opatrenie, ale bude sa týkať vo vzťahu k hodnoteniu príjmov týchto dlžníkov v čase, keď odídu do dôchodku.

Vlado Amrich, RTVS

Spomínali ste infláciu a teda vyššie miery CPI, s tým sa spájajú aj nejaké očakávania ohľadom menovej politiky, možné zvyšovanie úrokových sadzieb. Aký vplyv by malo - povedzme nejaké vyššie úrokové sadzby - na slovenský finančný sektor? Skúsme domácnosti najmä.

Vladimír Dvořáček, člen Bankovej rady NBS

Dovoľte, aby som nie úplne odpovedal na túto otázku, pretože pokiaľ ide o infláciu a nejaký ďalší makroekonomický vývoj, touto sa zaoberá hlavne druhá časť banky a nechcem ísť do kapusty kolegom, ktorí budú spolu s pánom guvernérom prezentovať vlastne nový ekonomický výhľad o tri týždne - myslím, bude tlačová konferencia - takže tam sa dozviete k tejto téme viac, aj keď samozrejme inflácia je teraz v centre pozornosti a samozrejme vidíme v niektorých krajinách už nejaký pohyb úrokových sadzieb, u nás zatiaľ tento pohyb nie je.

Marek Ličák, riaditeľ odboru finančnej stability

Ja možno len doplním jednu vec, lebo pýtali ste sa aj na dopad na domácnosti. Súčasťou tých našich opatrení, ktoré sme prijali je teda aj ten ukazovateľ DSTI, čiže pomer splátok k príjmu a vždy keď to banky rátajú, tak musia rátať aj s vyššou úrokovou sadzbou ako ten klient reálne dostáva o 200 bázických bodov. Čiže ak dostanete 1 %, tak banka vás musí otestovať na 3 % sadzbu. Čiže určitý vankúš pre domácnosti už tam existuje, čiže ak by aj tie sadzby stúpili, tak tá finančná pozícia domácností by mala pohltiť vlastne tento nárast, resp. mala by to pokryť.

Vlado Amrich, RTVS

Pán Dvořáček, vy ste ešte spomínali to škaredé slovo na „k“, čo by znamenala korekcia v tom strednodobom hľadisku, ako si to môžeme predstaviť?

Vladimír Dvořáček, člen Bankovej rady NBS

Hovoríte o raste cien nehnuteľností, predpokladám. Myslím si, že je to téma, ktorá je tiež veľmi živá a dosť sa o nej aj popísalo v médiách. Musíte tam vidieť dve strany tohto problému, a to je dopyt a ponuka. Na strane ponuky je stále málo bytov, to je jeden element, ktorý je veľmi dôležitý a ten vytvára vlastne ten predpoklad rastu. A potom je to tá strana dopytu. My sme tu vymenovali viaceré faktory, ktoré ovplyvňujú ten dopyt a myslíme si, že tie faktory, ktoré ovplyvňujú ten dopyt, budú ešte pretrvávať. Dokonca, možno sa nám tam pridáva ešte aj ten jeden nový a preto sa domnievam, berte to ako môj názor, že v krátkodobom horizonte k nejakej korekcii nepríde, že ešte budeme chvíľu vidieť ten rast. My upozorňujeme akurát na to, že ak sa to bude vymykať spod fundamentov, tak zo strednodobého hľadiska potom takýto vývoj nemusí byť udržateľný a môže dôjsť ku korekcii, čiže berieme to skôr ako nejaké strednodobé riziko. Marek, ak chceš, tak môžeš ma doplniť.

Vlado Amrich, RTVS

Ak dovolíte, ešte otázka k bankám. Tiež ste to trošička načali, ale predsa len možnože podrobnejšie. Ako teda vyzerá ziskovosť slovenských bánk v porovnaní s eurozónou, v porovnaní možno že s okolím. Spomínali ste, že zaostávame - ako sa neviem vyvíja návratnosť kapitálu alebo nejaký taký základný ukazovateľ?

Marek Ličák, riaditeľ odboru finančnej stability

Už sme hovorili, že v porovnaní s Európskou úniou sme v podstate stále niekde pod priemerom. Čiže napriek tomu, že ten nárast bol pomerne výrazný, ale tá ziskovosť rastie v podstate všade v bankovom sektore. Tie dôvody sú veľmi podobné ako u nás, to znamená - v roku 2020 vytvorilo sa strašne veľa opravných položiek, čiže boli vysoké náklady, teraz už tie náklady nie sú, čiže preto medziročne vidíme túto zmenu.

Vlado Amrich, RTVS

Spomínali ste aj kapitálovú vybavenosť, resp. nejakú primeranosť. Ja si pamätám, že tie čísla boli naposledy pomerne vysoké, teraz ste nehovorili konkrétne, ale možnože taká

filozofickejšia úvaha, či to teda nie je signálom, že je málo investičných príležitostí, keď banky majú možnože nadmerný kapitál?

Vladimír Dvořáček, člen Bankovej rady NBS

Poviem k tomu všeobecne. Spomínali sme zodpovednú dividendovú politiku akcionárov, odtiaľ sa musíme odvinúť. V prvom roku pandémie v bankách zostalo až 83 % zisku a v druhom roku pandémie 63 % zisku. Z týchto čísiel vyplýva, že všetko to, čo zostáva v banke vlastne vytvára ako keby vlastné zdroje a posilňuje nám kapitál. Keď sme mali kapitál okolo 19 % pred krízou, dneska to máme už cez 20 %, tuším to je 20,8 % je aktuálna hodnota solventnosti bánk, čiže to je ten základný ukazovateľ kapitálovej primeranosti. Musím povedať, že táto situácia vytvára aj veľmi výrazný buffer, tzv. vankúš, ktorý majú banky ako keby navyše na krytie nejakých očakávaných strát. Čiže dneska už aj tento vankúš, to znamená vankúš, ktorý je nad rámec tej regulátornej požiadavky viac ako 5 %, čiže ak hovoríme, že ten kapitál je niekde nad 20 %, tá regulátorna požiadavka je niekde nad 15 %, pokiaľ hovorím o priemere za sektor. Takže z tohto, z týchto čísiel vidíte lepšie, prečo hovoríme o obozretnom prístupe bánk. Banky proste ešte stále tiež si vyhodnotili tú situáciu, že nie sme úplne na konci, uvidíme ako sa naozaj bude vyvíjať objem nesplácaných úverov – to je kľúčový ukazovateľ ako sa bude hýbať kreditné riziko v blízkom období.

Luboslav Kačalka, Hospodárske noviny

Opýtal by som sa ešte možno trošku k tým nehnuteľnostiam, viete vy odhadnúť, resp. vy asi nevidíte na tú časť investičných bytov, ktoré sa nakupujú zrejme priamo v hotovosti, ale všeobecne viete povedať koľko z tých hypoték ide na nejakú druhú, tretiu nehnuteľnosť? To znamená, že má to ten charakter ako keby investičnej nehnuteľnosti?

Marek Ličák, riaditeľ odboru finančnej stability

Nie, nemáme takú presnú informáciu. Vieme asi koľko je úverov teda takých, ktoré sa refinancujú, teda dochádza k navýšeniu, časť toho sú aj ľudia, ktorí si berú druhú, tretiu nehnuteľnosť, ale tú informáciu presnú nemáme.

Luboslav Kačalka, Hospodárske noviny

Keď ste hovorili o tej inflácii, chápem, že sa k tomu nechcete vyjadrovať, na druhej strane máme tu úrokovú sadzbu, poznáme priemernú úrokovú sadzbu, vidíme, že v iných krajinách, kde teda nie je euro, to už rastie pomerne prudšie, čiže moja otázka znie, že kde je ešte podľa

vás taká tá bezpečná sadzba hypotekárna a či možno máte zmapovanú tú distribúciu. Lebo vy ste hovorili, že máte vlastne – to je to pravidlo, že sa počíta sadzba plus 2 % - ale každý klient je v nejakej inej pozícii. Či viete povedať, že vlastne koľko klientov je vyslovene naozaj v tých súčasných priemerných 1 plus 3 alebo koľko ešte z toho objemu tých súčasných úverov je povedzme na vyššiu sadzbu, to znamená - že kde je tá nejaká bezpečná hranica?

Marek Ličák, riaditeľ odboru finančnej stability

No, to je ťažká otázka kde je tá bezpečná hranica, lebo sadzba by v podstate mala pokryť aj vaše možné kreditné riziko a vieme, že tie sadzby sú teraz extrémne nízke. Už pred krízou sme mali v banke dlhé diskusie, že kde je tá hranica. V podstate teraz po tejto kríze nám banky môžu povedať – vidíte, tá hranica môže ísť ešte nižšie, lebo žiadne straty nenastali. Čiže, vždy to trochu súvisí s tým, aká nová kríza príde, ako bude vyzerat' tento šok. Čiže buď tú stratu môžete vykryť z tej marže alebo ak tá marža je veľmi malá, tak ju môžete vykryť z kapitálu. Čiže preto je dobré mať ten vyšší kapitál, lebo marže sú pomerne nízke. V roku 2009, keď sme mali krízu, boli veľké straty, vtedy bola opačná situácia, vtedy bolo kapitálu málo, kapitálová primeranosť bola na úrovni 10 -11 %, ale marže boli obrovské, čiže z toho dokázali banky pokryť tieto straty. Takže ťažko odpovedať na túto otázku, konkrétne na ten šok v náraste úrokových sadzieb, priznám sa - nerobili sme tak podrobne, že aká je tá distribúcia tých ohrozených domácností, koľko je na hrane. Určite je to dobrá myšlienka, môžeme sa na to pozrieť, lebo toto je jeden z tých šokov, ktorý by sa dal do budúcnosti očakávať.

Ľuboslav Kačalka, Hospodárske noviny

Ďakujem vám, posledná otázka teda, keď pozeráte sa do budúcnosti, zohľadňovali alebo resp. budete zohľadňovať aj tú predstavenú daňovú reformu, lebo sú tam dva momenty - pre banky je ten odvod, ktorý má byť znova zavedený - viem, že vy ste sa vyjadrovali k tomu teda, že keby nebol bolo by to lepšie a čo sa týka poistenia majetku štátu, lebo ten podiel na neživotnom poistení štátu je pomerne vysoký - či by to nemohlo spôsobiť, pokiaľ tie poisťovne prídu o tento kus koláča, či by to nemohlo nejakým spôsobom ohroziť ich finančné zdravie.

Vladimír Dvořáček, člen Bankovej rady NBS

Dovolím si na to odpovedať ja a dúfam pán Kačalka, že mi nebudete zazlievať, že budem odpovedať len vo všeobecnej rovine, pretože tieto návrhy nepoznáme v detaile, tam je hlavný problém, veľmi ťažko sa k tomu takto vyjadriť a samozrejme je to legitímna súčasť nejakých politik vlády, takže v tomto smere očakávame tie návrhy, aby sme na ne mohli pozrieť, pokiaľ

budú zverejnené konkrétne návrhy v paragrafovom znení, atď.. Samozrejme to stanovisko k bankám platí, že banky by mali ostať odolné a stabilné a bude závisieť všetko od nejakej miery a pokiaľ ide o to poistenie - uvidíme ako bude vyzerat' ten finálny návrh. V každom prípade my sa na Slovensku boríme s jednou skutočnosťou, a to je nízka poistenosť v oblasti neživotného poistenia, veľmi málo domácností je poistených a najmä tí, ktorí to potrebujú, to sú tí, ktorí nemajú príliš veľké príjmy a práve to poistenie by malo vytvárať istotu, zábezpeku v prípade problémov. Hovorí sa, že bohatí ľudia sa nemusia poisťovať a možno ten štát sa takto na to pozerá tiež, ale ide aj o dobrý príklad.

tlačová tajomníčka NBS

Máme ešte otázky? Ak nie, dámy a páni, ďakujeme za váš záujem, ďakujeme za vašu účasť na tlačovej konferencii, spomínaný odporúčaný vianočný balíček pre priaznivcov finančnej stability nájdete už v tejto chvíli zabalený na webovej stránke Národnej banky Slovenska. Želáme vám ešte príjemný a hlavne zdravý deň.